

ŠVEHLAŠ

2017

Zpravodaj Společnosti Antonína Švehly, z.s.

Pavel Černý: Antonín Švehla jako opravdový státník

Vladimír Šavřda: Masarykův pomník v Uzenicích se dočkal velkého zadosťučinění za podpory Společnosti Antonína Švehly

Vladimír Šavřda: Mačkov – Karel Havlíček Borovský – Antonín Švehla

Pavel Černý: Velká říjnová ohlédnutí – Ostrava – Stará Bělá a Praha 15 - Hostivař

Fotografie z akcí za účasti reprezentantů SAŠ

BESSERGOLD.CZ

VAŠE NEJLEPŠÍ INVESTICE
ZLATO · STŘÍBRO · PLATINA · PALLADIUM

PRAHA – DRESDEN – WROCŁAW

BESSERGOLD.CZ

Prodej a výkup
investičních mincí a slitků

- **Zlato**
- **Stříbro**
- **Platina**
- **Palladium**

Možnost nákupu stříbrných
investičních mincí **bez DPH**
na naší pobočce v Drážďanech

BESSERGOLD GmbH
Václavské náměstí 17
110 00 Praha 1
+ 420 224 212 000
info@bessergold.cz
www.bessergold.cz

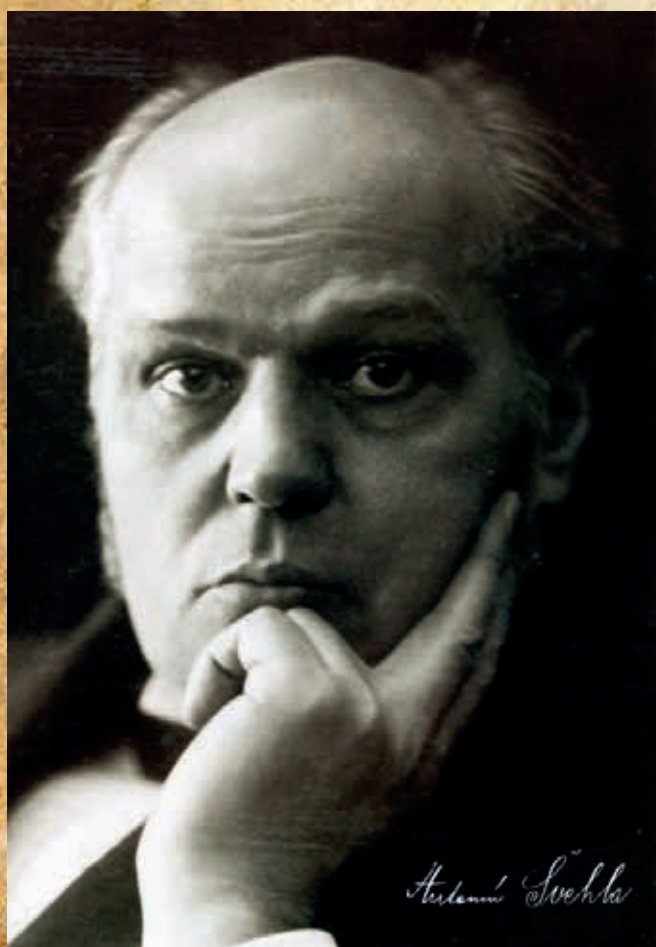
Editoriál

Vážení čtenáři,
dostává se vám do rukou další číslo našeho zpravodaje ŠveHLAS, tentokrát vydané u příležitosti prosincové piety, kterou pořádáme společně s Národním zemědělským muzeem v Praze v jeho prostorách na výročí úmrtí státníka 12. prosince.
Naše Společnost Antonína Švehly urazila velký kus cesty. Je nám už 14 let a příští rok budeme slavit výročí 15 let SAŠ, 100 let od založení Československa a 950 let

Hostivaře, která je rodištěm Antonína Švehly.
V tomto čísle vychází také můj článek o Antonínu Švehlovi, který je obohacen fotografiemi z jeho života. Celé toto číslo je hodně obrazové a živé.
Zároveň Vás informuji, že nepolevuje naše úsilí o založení muzea Antonína Švehly a věříme, že Vás v příštím roce potěšíme.
Krásné Vánoce!

Mgr. Pavel Černý, předseda SAŠ, z.s.

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.
a
Společnost Antonína Švehly

si vás dovoluji pozvat

v úterý dne 12. 12. 2017 od 15 hodin

na malé pietní shromáždění u příležitosti 84. výročí úmrtí Antonína Švehly (15. 4. 1873–12. 12. 1933), významného prvorepublikového českého politika a jednoho ze strůjců vzniku Československého zemědělského muzea.

Národní zemědělské muzeum, s. p. o.
příspěvková organizace Ministerstva zemědělství
Kostelní 44, 170 00 Praha 7, www.nzm.cz

Antonín Švehla byl významný český politik a státník. Podílel se na vzniku Ústavy Československé republiky 1920. Byl prvním předsedou spolku České zemědělské muzeum, který byl založen 28. 9. 1918 a později změnán na Československé zemědělské muzeum, ústav pro studium a povznesení venkova. Svou politickou i osobní podporou výrazně přispěl k rozmachu Československého zemědělského muzea, které v období mezi dvěma světovými válkami patřilo k nejprogressivnějším muzejním institucím.

100
1918–2018

Partner vydání

MČ Praha 15, která finančně podpořila vydání tohoto speciálu.

Zpravodaj ŠveHLAS vydala Společnost Antonína Švehly, zapsaný spolek
(IČO: 266 29 496, Bruslařská 1187/12, Praha 10, 102 00) – www.antoninsvehla.cz
(C) 2017 foto Vladimír Šavřda, Marie Zdeňková, Společnost Antonína Švehly z. s.,
Národní archiv, Národní muzeum, Husitské muzeum v Táboře, MO Ostrava – Stará Bělá

Obsah

Pavel Černý:
Antonín Švehla jako opravdový státník
strana 1

Vladimír Šavřda:
Masarykův pomník v Uzenicích se dočkal velkého zadostiučinění za podpory
Společnosti Antonína Švehly
strana 5

Vladimír Šavřda:
V Mačkově odhalili pomník vlasteneckému spisovateli Karlu Havlíčkovi Borovskému, jehož byl Antonín
Švehla obdivovatelem - 111 let po položení základního kamene
strana 9

Pavel Černý:
Velká říjnová ohlédnutí – Ostrava – Stará Bělá a Praha 15 - Hostivař
strana 14

Fotografie z akcí za účasti reprezentantů SAŠ
strana 17

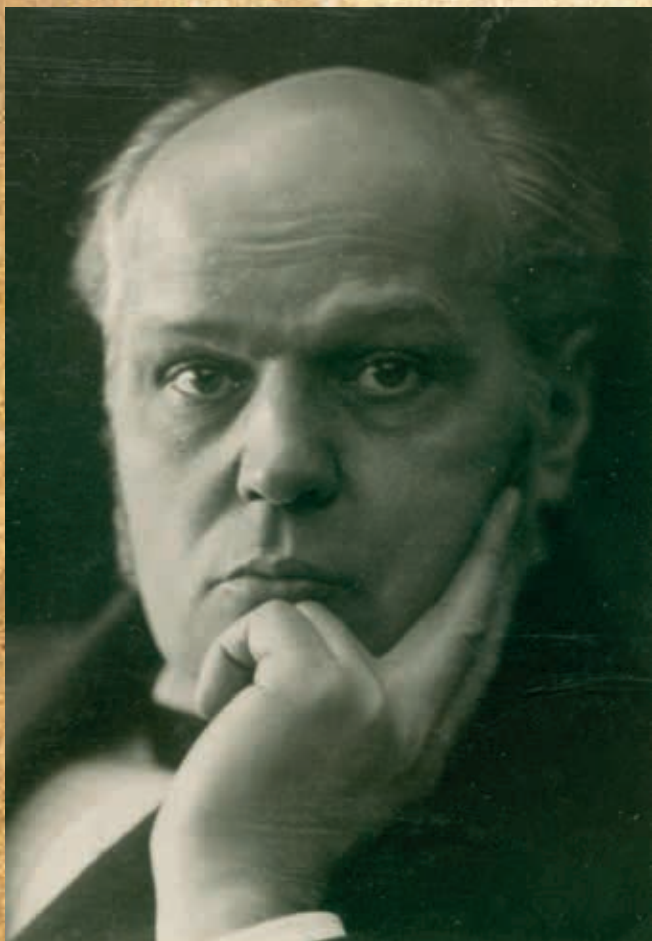

Věnováno památce Vlastimila Zahradníčka a zesnulým členům Společnosti Antonína Švehly.

Pavel Černý:

Antonín Švehla jako opravdový státník

Antonín Švehla (1873–1933)
pocházel z velmi početné rodiny, narodil se jako devátý ze čtrnácti dětí.

Antonín Švehla se narodil do selské rodiny Antonína a Marie Švehlových v Hostivaři. Jeho otec patřil mezi významné osobnosti, protože nejenže byl spoluzakladatelem tělovýchovného spolku Sokol v Hostivaři, ale také hostivařským starostou a jeho syn jej v tomto následoval. Díky otci se z mladého Antonína Švehly stal řádný hospodář, což mu později nebránilo v bohatém společenském životě.

Po vzoru svého otce (první místostarosta Sdružení českých zemědělců v Království českém) byl aktivní v mnoha hostivařských spolcích, hrál ochotnické divadlo, sportoval a učil se i na housle. V roce 1893 znovu obnovil sokolskou organizaci v Hostivaři

STATEK RODINY ŠVEHLŮV V HOSTIVARĚ

a jejím členem zůstal celých 40 let. Při všech těchto činnostech se soustavně vzdělával.

Agrární sdružení se 6. ledna 1899 přetvořilo při Národní straně svobodomyslné v samostatnou politickou stranu. Část zemědělských příznivců vytrvala v této straně a část stanula v řadách nové Agrární strany, ve které hrál od počátku významnou roli Antonín Švehla.

Antonín Švehla studoval obecnou školu, tři roky na nižším gymnáziu v Praze a jednu třídu německého gymnázia v České Lípě. Navštěvoval rovněž odbornou hospodářskou školu.

Švehlův statek v Hostivaři s mlýnem a pekárnou.

V roce 1899 uzavřel sňatek s Bohumilou Čečelskou, která mu byla pomocnicí a oporou po celý život. Narodily se jim dvě děti – Helena a Antonín. Antonín Švehla v mládí krátce pracoval v hostivařské pobočce Národně socialistické strany. Politickou dráhu zahájil v 28 letech jako člen Tiskařského a vydavatelského družstva rolnického, později nazvaného Novina. Od konce 90. let 19. století byl intenzivně činný v agrárním hnutí a zasloužil se o vydávání deníku Venkov od roku 1906, kdy první číslo bylo zdarma. V roce 1902 organizoval řepařský boj proti cukrovarnickému kartelu, který vyústil v založení Ústředí jednoty řepářů. Roku 1908 se stal předsedou České strany agrární. Téhož roku byl zvolen do zemského sněmu za volební obvod Říčany, do říšského sněmu nikdy nekandidoval.

„Co tam (ve Vídni)? Divím se vždycky, že naši lidé tak po tom touží a že je Vídeň přitahuje. Myslím, že nejlepším místem k našemu uplatnění je Praha, nikoliv Vídeň. Tam nejsme ničím. Tady můžeme být vším.“
(Antonín Švehla)

Jeho život hospodářský a politický byl spjat se společenským prostředím, které mělo základnu mj. v sokolském hnutí. Ve věku pouhých 20 let založil Tělocvičnou jednotu Sokola v Hostivaři, která nese jeho jméno dodnes. Po celých 13 let byl jejím cvičitelem a 25 roků jejím starostou. Sokolství se stalo pro něj osobně vzorem mravním a výchovným, které utužovalo v českém člověku zdravé jádro národa a silného morálního ducha. Osobní charakter, který si člen tohoto hnutí skutečně vytvářel, se stal jakoby centrem zdravého patriotismu a zároveň čistého demokratického ducha, který spočíval v hodnotách morálního triangu, tj. respekt k druhým, úcta k předkům a pokora před Bohem. Mravní a estetické funkce tělesné výchovy sokolské mu velice imponovaly. Sokolské prostředí působilo na Antonína Švehlu obrodně i povzbudivě v jeho snaze položit „základní kámen“ národního uvědomění a posílení hrdosti a stalo se i vzorem pro jeho činnost organizační.

Již 9. prosince 1900 na rolnickém sjezdu v Praze, kde se mj. projednávaly volby do říšské rady, promluvil poprvé Antonín Švehla k širokému publiku a přesvědčivě dokázal zaujmout starší agrární kruhy jako zkušený řečník. Tím se projevil jako nápadná a vyhraněná osobnost, která umí jít za svým cílem, ne však bezhlavě, ale systémově.

Jeho bohaté myšlenkové vybavení a nevšední pracovní energie mu zajistily ohlas. Jeho kolegové v agrární straně měli brzy tu možnost přesvědčit se o Antonínu Švehlovi jako o mimořádném činovníkovi, který měl talent nejen řečnický, ale také organizační. Své myšlenky dokázal plně zrealizovat. Jeho agitační činnost nesla tak plody. Agrární hnutí se i jeho přičiněním začalo rozrůstat a Švehla se postupem času stával uznávaným a respektovaným vůdcem a skutečnou autoritou nejen venkovského lidu.

Již roku 1905 nabývalo na významu hnutí na českém sněmu za všeobecné a rovné právo volební. Bohužel tato iniciativa narazila na odpor konzervativních a německých kruhů. V této souvislosti je třeba uvést, že Antonín Švehla nikdy nepřijal kandidaturu do říšské rady. Hlavním důvodem bylo to, že byl bytostně přesvědčen o tom, že české národní zájmy se mají projednávat a hájit v Praze. Nebylo to dáno jazykovou vybaveností Švehly, ale skutečně jeho státoprávním přesvědčením.

Jeho ambice a přání přiblížit agrární otázku širšímu publiku Švehla naplnil dne 29. března 1906, kdy vyšlo první číslo deníku „Venkov“, které bylo zdarma. První vydání bylo uvedeno romantickou básní Jaroslava Vrchlického o významu zemědělství pro národ. Struktura „Venkova“ byla již předem určená a obsahovala veškeré rubriky, které měla i dobová konkurence. V prosinci 1906 došlo přirozeně kvůli efektivitě k otevření Rolnické tiskárny. Tisk nebyl jen na ústřední úrovni, existovala i krajská mutace.

Podobně se zasazoval o finanční zabezpečení agrárníků, kdy jeho kolegové stáli v čele úsilí o zřízení banky, která byla založena jako Agrární banka v roce 1911. Později také stál u zrodu Malozemědělského ústavu a agrární zelené Internacionály.

Volby do zemského sněmu roku 1908 přinesly agrární straně zisk nových mandátů a opravdu velké vítězství. Bylo to dáno i vahou osobnosti Antonína Švehly a silným stanoviskem státoprávního programu vedle příslušejících zemědělských požadavků. Antonín Švehla tehdy kandidoval za volební okres Říčany a byl zvolen drtivou většinou hlasů. V novém sněmu převládaly české hlasy. Na zasedání byl Antonín Švehla zvolen

předsedou agrárního klubu. Švehla, který zůstal věrný svému volebnímu programu, chtěl hned do začátku prosadit své konkrétní cíle, mj. návrhy proti kartelům (především proti cukrovarskému).

Po roce 1907 se ještě více v činnosti agrární strany začala prosazovat Švehlova idea agrární strany jako masové. Švehla tím také získal malozemědělce, kteří původně volili spíše sociální demokraty. To potom vyvrcholilo v tzv. Pozemkové reformě za První republiky Československé. 21. října 1909 byl Švehla zvolen předsedou strany. Zůstal jím až do své smrti. V této době se jeho zdravotní stav začal zhoršovat.

Situace pomalu začala spět k tzv. Velké válce, dnes označované za první světovou válku. Před vypuknutím byly poměry v českém politickém táboře neutěšené a strany byly mezi sebou rozhádáné a prosazovaly partikulární zájmy. První světová válka paradoxně pomohla konsolidaci české politické scény. Domácí problémy ustoupily vnějším okolnostem.

Omezení ústavních práv a fungování ústavních institucí za mimořádných válečných událostí vedly české politické představitele ke snaze koordinovat své veřejné aktivity a vést společná jednání. Předáci politických stran se začali scházet v sekretariátu agrární strany v Hyberské ulici. Jednání právě vedl Antonín Švehla. Schůzky se konaly pravidelně každý měsíc. Nebyly to klasické porady, ale jednalo se o vzájemné neformální informační rozhovory. Úterní důvěrné schůzky u Švehly svolával Augustin Seifert z Národní rady české. Předsedal jim Adolf Prokůpek, úřadující místopředseda Národní rady. Schůzek se nezúčastnili představitelé jen stran konzervativně katolických, které byly plně loyální habsburské moci. Až do svého odjezdu do Itálie na ně chodil i profesor T. G. Masaryk, kterého poté zastupoval dr. Přemysl Šámal, člen tzv. Maffie. Roku 1916 mezistranické uskupení získalo název Národní souručenství. To však nemělo dlouhého trvání. Proto později v tomto roce byl vyhlášen Český svaz, kde byli sjednoceni čeští poslanci na říšské radě. Členům svažu šlo především o národně politický boj a ústavně právní řešení dané situace. Byl také vyhlášen Národní výbor v Praze, který byl vytvořen ze zástupců politických stran. Na jejich vytvoření měl nepopíratelnou zásluhu právě Antonín Švehla. Bohužel Švehla zůstal stát v pozadí. Česká veřejnost vznik obou organizací přijala velmi příznivě.

Od jara 1917, kdy se situace na válečné frontě a v mezinárodním dění začala klonit v neprospěch tzv. centrálních mocností (odchod Itálie, vstup USA do války), začalo v zemích Rakousko-Uherska sílit emancipační hnutí za národní práva a sebeurčení. Antonín Švehla

byl nejen součástí tohoto národního politického vlnění, byl jeho strůjcem. Byla v tom i jistá dávka Švehlova pragmatismu, kdy si začal být vědom, že Rakousko válku prohraje.

„V době vypuknutí I. světové války ustoupil Antonín Švehla z veřejné politické scény do pozadí. Přitom však udržoval kontakty s dalšími předáky české politiky a dokonce jim umožňoval scházet se k poradám v sekretariátu Agrární strany v Hyberské ulici. Setkal se i s T. G. Masarykem před jeho odjezdem do zahraničí a byl proto ve styku, od roku 1917, i s tzv. Maffií, ilegální tajnou organizací, která předávala důležité informace do zahraničí a zajišťovala spojení mezi zahraničním a domácím odbojem. V tiskárně agrárního tiskařského družstva se tiskl s jeho vědomím ilegální list Mafie, jehož název zněl - „HLASATEL“.

Na konci první světové války v roce 1918 stál Antonín Švehla u založení Národního výboru, jehož byl místopředsedou. Jeho vytvořením se rozešla Maffie. Pro říši v kritických dnech byl 18. října vyhlášen císařův manifest z 16. října, v němž panovník Karel Habsburský nabízel přebudování říše na federaci samostatných národních států. Toto však Národní výbor odmítl a bylo rozhodnuto vyslat delegaci Národního výboru do Ženevy pro jednání se zahraničními činiteli.

Dr. Kramář se stal členem Ženevské delegace, Švehla se tím stal hlavním představitelem Národního výboru a jeho nejbližším spolupracovníkem byl dr. Alois Rašín. Mezi další české představitele sebeurčení patřili Jiří Stříbrný, dr. František Soukup, dr. Vavro Šrobár a právě Švehla s dr. Rašínem, kteří tvořili dohromady ony pověstné „Muže 28. října“. Antonín Švehla se stal opravdovým vůdcem těchto Mužů 28. října.

Švehlaův pohřeb.

V roce 1920 byl jmenován ministrem vnitra a v období let 1922–1929 byl předsedou tří vlád s krátkou poml-kou od března do října roku 1926, kdy byla v Československu úřednická vláda Jana Černého. Antonín Švehla odešel z politického života roku 1929, který musel opustit kvůli nemoci, 12. prosince 1933 zemřel. Je pochován na hostivařském hřbitově. Čestnou stráž u hrobu tvořili Sokolové a Selská jízdy, mj. také z Říčanska.

Jeho zásluhy jsou nesporné, jmenujme alespoň některé – pozemková reforma, Ústava z roku 1920, stabilní koaliční vláda, podpora prezidenta T. G. Masaryka, hospodářské a sociální povznesení venkovského lidu,

založení Národního zemědělského muzea a Domu zemědělské osvěty (dnešní Švehlova knihovna), respektování národnostních menšin, demokracie, svoboda a mezinárodní aktivity např. založení Mezinárodního agrárního bureau.

Autor:

Mgr. Pavel Černý (narozen 31. 8. 1978 v Praze), český historik, je zakladatelem a předsedou Společnosti Antonína Švehly od jejího vzniku, dále působí jako vedoucí Muzea družstevnictví, je činný v řadě organizací (místopředseda Demokratického klubu, místopředseda České společnosti přátel Izraele), příležitostně se zabývá žurnalistikou a genealogií, je členem Extrateritoriálního řádu templářů. V minulosti kandidoval do Poslanecké sněmovny za ODS, dnes nestraník. Působil také jako jednatel TJ Sokol Pankrác.

Vladimír Šavřda: Masarykův pomník v Uzenicích se dočkal velkého zadosťučinění za podpory Společnosti Antonína Švehly

Masarykův pomník v Uzenicích se dočkal velkého zadosťučinění. Připomenout si 80. výročí úmrtí prezidenta - osvoboditele přijeli do malé jihočeské vesnice i významné vlastenecké kapacity z Prahy.

Přežil šťastně dvě totality. Nacistickou a posléze i tu komunistickou. Jen se o něm příliš nevědělo a neví dodnes, protože stojí skromně a nenápadně mimo hlavní tah obcí Uzenice. Věvodí rozkošnému parčíku, jehož součástí je i požární nádrž. Jedná se o pomník prvnímu československému prezidentovi T. G. Masarykovi. Žádný jiný na celém strakonickém okrese neexistuje. Letos se mu dostalo mimořádné satisfakce - vlasteneckého shromáždění u příležitosti 80. výročí smrti zakladatele společného státu Čechů a Slováků. Pietního aktu se zúčastnily i výrazné osobnosti vlasteneckého života z Prahy, což bylo pro samotnou neznámou obec Uzenice velkým vyznamenáním. Celkem přišlo a přijelo uctít světlou památku státníka světového jména více než sto dobrých, pravých Čechů. Vlastenecká slavnost se mohla uskutečnit jen díky zodpovědnému přístupu, obětavosti a národnímu citění obecního zastupitelstva v Uzenicích v čele se starostou ing. Jiřím Pýchou a místostarostkou Gabrielou Kučerovou. Lví podíl na sestavení bohatého programu a zdařilém průběhu celé akce nutno přičíst i jednateli Jednoty K. H. Borovského ze Strakonice Františku Sáčkoví, který se v celé věci angažoval více než horlivě.

Okénko do historie

Vlastenectví kvetlo ve společenství obyvatel obce Uzenice odnepaměti nádhernými barvami. Pomník T. G. Masaryka je toho jasným důkazem stejně jako fakt, že si ho místní dokázali ochránit a uhájit proti všem „mocipánům“.

Památník se zrodil v nelehkých dobách raného podzimu roku 1938, kdy docházelo k násilnému záboru Sudet hitlerovskými oddíly a kdy celá veřejnost vzpomínala se smutkem a hořkostí prvního roku od skonu tatíčka Masaryka. Uzeničtí se právě tehdy rozhodli demonstrovat tímto činem své smýšlení a jasný postoj. Přesně před dvaceti lety zveřejnil uzenický občan Metoděj Boček z čp. 32, tehdy nejstarší obyvatel vsi a „živá kronika“, vzpomínky na slavnostní odhalení pietního obelisku. Jeho unikátní výpověď proběhla i tiskem. „Náves tehdy zaplnil omračující počet vlastenců - hrubým odhadem 200 až 300 lidí. Čestnou stráž drželi kluci, kteří zrovna obdrželi dovolenku z vojenské základní služby a pokládali tuto úlohu za svou morální povinnost. Vedle jejich armádních uniforem dodávaly shromáždění sváteční ráz kroje příslušníků selské jízdy a členů místního hasičského sboru. Právě dva dobrovolní hasiči, jinak kameničtí mistři Karel a Václav Matouškové,

pomník zhotovili. Potřebná surovina byla tenkrát získána z obecní skály v lese za vesnicí,“ vypověděl před dvaceti lety s nemalou dávkou nostalgie Metoděj Boček.

Při letošním pietním aktu se přenesla do atmosféry, která roku 1938 obestírala odhalení Masarykova památníku v Uzenicích, další pamětnice - Jiřina Pýchová /87 let/. Jako osmiletá dívka při lidové slavnosti na návsi stála ve špalíru školních dítek: „Tři děvčata tenkrát u pomníku přednášela národní básně o barvách modré, bílé a červené, což jsou symboly naší státnosti. Vzpomínám si, že jedna se jmenovala Milena Deutchová a šlo o dceru vrchního strážmistra ze zdejší četnické stanice. Druhou byla moje sestřenice Marta Voráčková, jméno té třetí si už bohužel nepamatuji. Při té příležitosti se také zpívala vlastenecká píseň „Čechy krásné, Čechy mé“. Celou slavnost organizovala jistá paní Tesková, která v Uzenicích provozovala koloniál, spolu se svým manželem.“ Paní Pýchová po celý svůj dlouhý a pestrý život T. G. Masaryka uctívala a k jeho odkazu a myšlenkám se hrdě hlásila i v dobách nesvobody: „Byl to jedinečný člověk i státník. Nejlepší, jakého mladá republika mohla mít. Své vnučce jsem strojově přepsala a darovala báseň, kterou o něm napsal Jaroslav Seifert, aby i ona žila v duchu jeho odkazu. Celý život si schovávám Masarykovy fotografie.“

Za protektorátu bylo nutno sejmut pamětní desku T. G. Masaryka z pomníku a schovat ji před Němci do bezpečí. „Tohoto jistě nebezpečného úkolu se zhostil můj tchán a tehdejší starosta Uzenic František Česka,“ říká další pamětník Josef Dušek, „Spolu s národním znakem přečkala celé válečné období v čp. 3 a roku 1945 se směla vrátit zpět na původní místo. Bohužel znak české státnosti se ztratil a proto dnes na pomníku chybí.“ Starosta obce Ing. Jiří Pýcha chce tento nedostatek napravit: „Necháme vyrobit kopii a znak určitě už za rok, kdy si připomeneme 80. výročí odhalení Masarykova památníku v Uzenicích, bude zpět,“ poznamenává.

Po únoru 1948 byla nastolena nová vláda teroru a uzenický Masaryk se ocitl opět na indexu. Ted' vadil pro změnu komunistům. Ale uzeničtí občané ho už podruhé nedali a pomník přečkal bez úhony

a změn na své podobě celých 41 let rudé diktatury. Před dvaceti lety hovořil na toto téma tehdejší starosta Uzenic Zdeněk Škácha: „Uzenice představovaly v dobách vlády jedné strany ryze nekomunistickou vesnici. Žili zde pouze tři nebo čtyři soudruzi - ti se ovšem v této záležitosti nikterak neangažovali.“ Současný první muž obce dodává: „Když sem před rokem 1989 jezdili na hony různí komunističtí papaláši, tvářili se na Masarykův pomník všelijak a často žádali, abychom reliéf prvního československého prezidenta dali pryč. Ale nikdy nepochodili - Masaryk je prostě přežil.“

Návrat selské jízdy

Bylo více než symbolické, že se při této významné příležitosti vrátila do Uzenic selská jízda. Držela zde u pomníku svého odvěkého patrona a ochránce čestnou stráž stejně jako v ponuré éře roku 1938. Mnozí starší občané si tuto scénu okamžitě vyložili jako blýskání se na lepší časy. I teď totiž vlast ztrácí svou svobodu, suverenitu a samostatnost. A ani blaničtí rytíři by přítomným nedodali výraznější sebevědomí a naději, že snad už bude lépe a zase budeme v Čechách svými pány - nikoliv vazaly cizáků.

Tentokrát se selská jízda rekrutovala výhradně ze zástupkyň něžného pohlaví. Trio krojovaných jezdkyň s vlastní zástavou přijela do Uzenic ze soukromé stáje Tojice u Nepomuka.

Zastoupeny zde byly i další staročeské spolky. Se zalíbením spočívaly zraky diváků na nádherných krojích příslušnic baráčnické obce z Radomyšle. Sokolské hnutí zde reprezentoval bratr Miroslav Hejl - někdejší starosta sokolské organizace v Blatné. Jeho osoba je ve zmíněném městě neprávem opomíjena, přestože to byl on, kdo obnovil po roce 1989 blatenský Masarykův Sokol, získal pro něho v rámci restitucí budovu sokolovny s pozemky a stal se symbolem návratu starých sokolských časů. Téměř osmdesátiletý muž neskrýval slzy, když si teď znovu oblékl sokolský stejnokroj, a alespoň na pár chvil mohl zase zastupovat to, co bylo drahé i jeho rodičům a prarodičům a za co byl starými strukturami šikanován. Samozřejmě nemohl chybět u pomníku T. G. Masaryka uzenický Sbor dobrovolných hasičů v kompletním složení.

Velmi výjimečnou poctou obci byla přítomnost čestných hostů z vlasteneckého obrozeneckého hnutí hlavního města. Jelikož celá vlastenecká slavnost se konala s předehtou v podobě mše svaté, sloužené uvnitř čerstvě zrekonstruované kaple sv. Václava blatenským knězem Rudolfem Huškem, i první veřejné vystoupení pražské kapacity patřilo tomuto patronu české země. Přednášejícím nebyl nikdo menší než skutečný aristokrat - celým jménem HSH Mgr. Svatopluk Richard Vladislav Norbert kníže von Haugwitz a baron z Biskupitz, jinak provinční maršál řádu

skotských templářů pro střední a východní Evropu. Nelíčené dojetí zlomilo hned v úvodu proslovu hlas paní PhDr. Marii Neudorflkové, pracovníci Masarykova ústavu Akademie věd ČR a rovněž renomované historičky. Ušlechtilé city a pohnutky však nepotřebují omluvy - právě naopak. „Místní zastupitelstvo vytvořilo krásnou atmosféru pocitu sounáležitosti a sousedské laskavosti. Ta dala místním lidem i hostům příležitost k pocitu národní hrdosti, které jsou podmínkou k naší důstojné existenci. Přejí občanům Uzenic, aby tyto nutné a vzácné hodnoty rozvíjeli co nejvíce, aby je přijali jako důležitou součást svého života,“ otevřela své srdce přítomným paní doktorka Neudorflová. Zdůraznila dále, že prezident T. G. Masaryk byl nejvzdělanějším Čechem své doby: „Ve své práci pro rozvoj úrovně českého národa daleko před rokem 1918 vědomě navazoval na české obrození i na českou reformaci, zdůrazňoval jejich silné humanitní hodnoty. Svým působením budoval základy k moderní demokratické státности. Vznikem a existencí Československé republiky v roce 1918 se ukázalo, že měl pravdu, že jeho víra v humanitní orientaci spojených národů byla oprávněná. Tyto tradice české státности bychom měli ctít a hledat cesty, jak na jejich humanitní a demokratické ideály více navazovat,“ končila svůj projev za bouřlivého potlesku početného davu hrdá vlastenka.

Trojici hostů z Prahy doplnil Mgr. Pavel Černý - historik a předseda „Společnosti Antonína Švehly“ poutavou přednáškou na téma „Švehla a Masaryk - jejich pevné přátelství a práce pro společnost“. „Antonín Švehla se během svého působení v československé politice s T. G. Masarykem velice sblížil. U kormidla státu se sešli ve zralém věku a z tohoto jejich postavení vyplynula nejen úzká spolupráce, ale i vzájemný vztah založený na respektu a úctě. Prezident Masaryk se stal častým a vřele vítaným hostem na Švehlově rodinném statku,“ zmínil mimo jiné Mgr. Pavel Černý. Představil také krátce neziskovou společnost, která působí na území republiky již čtrnáctým rokem a za dobu svého trvání zorganizovala několik desítek vlasteneckých akcí, včetně tří velkých výstav o hrdinech 28. října 1918. „U příležitosti 100. výročí založení Československa příští rok vydáme pamětní medaile,“ avizoval upřímný vlastenecký činitel, pro něhož jsou hodnoty práva

a demokracie stěžejní náplní života. Svým hodnotným příspěvkem obohatil program nádherného slunného odpoledne také regionální historik, hrdý havlíčkovec a emeritní senátor Ing. Josef Kalbáč. Velmi pěkně zarecitovanou básní o T. G. Masarykovi rozezněla struny v duších a srdcích posluchačů paní Jaroslava Písařová z Blatné - velká obdivovatelka prvního československého prezidenta. Za zvuků státní hymny položili k pomníku politického velikána národních dějin dva věnce dobrovolní hasiči z Uzenic a činitelé Jednoty K. H. Borovského ze Strakonice. Dětské hudební těleso ze ZUŠ Blatná v krojích, vedené uznávaným ředitelem této instituce Martinem Škartou, zakončilo pietní akt souborem skladeb a písní, které by nenechaly ani kámen chladným a postaralo se tak o noblesní tečku za jednou z nejdůležitějších společenských akcí v dějinách obce Uzenice.

Pak už následovala volná zábava u bohatě prostřených stolů za hudebního doprovodu kapely pana Koubka z Blatné. Delikatesou dne byl výborný kančí guláš. K chuti samozřejmě přišly i zákusky a obložené chlebičky. Občerstvení zasponzoroval zdejší Obecní úřad.

Ještě s předstihem byl uzenický pomník T. G. Masaryka odborně ošetřen a vyčištěn. Skvělou práci odvedl malíř a umělecký restaurátor Lubomír Pešek ze Záhroblí, který je zároveň autorem nové výzdoby vnitřku uzenické kaple sv. Václava. A také on měl tu čest představením svého unikátního díla ve svatostánku veřejnosti celou sváteční akci zahájit.

Vlastenecké shromáždění a uctění světlé památky T. G. Masaryka v obci Uzenice mělo, má a ještě bude mít nedocenitelný význam pro obnovu české národní hrdosti a vymanění se z chapadel prázdnoty a antisociální politiky novodobých vlád. Je velkou nadějí pro budoucí generace, že si stále více jedinců uvědomuje, že ze zdánlivé bezvýchodnosti přece jen vede cesta. Bude dlouhá a svízelná. Ale světlo našich slavných předků tento národ povede.

Vladimír Šavrda: V Mačkově odhalili pomník vlasteneckému spisovateli Karlů Havlíčkovi Borovskému, jehož byl Antonín Švehla obdivovatelem - 111 let po položení základního kamene

Byly to okamžiky, jejichž význam nelze nikdy náležitě docenit. Po 111 letech od položení základního kamene k vysněnému pomníku jedné z největších osobností českých dějin - žurnalistovi a spisovateli K. H. Borovskému - na vrchu „Hůrka“, tyčícímu se majestátně ve výšce 474 m. nad m. nad obcí Mačkov,

se o prosluněném sobotním odpoledni 23. září sešlo více než sto dobrých Čechů a vlastenců na stejném místě, aby společně oslavili dokončení a odhalení jediného takového památníku v celém Jihočeském kraji. Zrak všem přítomným doslova přecházel nejen z velkolepého a vznešenosti dýchajícího pietního

obelisku, ale rovněž z krásných krojů členů a členek vlasteneckých staročeských spolků-baráčnické obce z Radomyšle, sokolské organizace z Blatné, Jednoty K. H. Borovského ze Strakonice. A právě František Sáček, jednatel havlíčkovců, veřejností zapomenutý a v lesíku zarostlý kámen čtvercového tvaru loni objevil a společně se stejně energickou a pro každou dobrou věc zapálenou mačkovskou starostkou Hanou Míkovou ihned rozjeli akci na zhmotnění tužeb a snah předků, které se v minulosti nepodařilo naplnit.

Na lidové slavnosti nemohl chybět vynikající řečník s fenomenální pamětí, upřímný přítel venkovského života a úžasný znalec historie - emeritní

senátor, někdejší poradce prezidenta v oblasti zemědělství a přednosta Okresního úřadu ve Strakonici Ing. Josef Kalbáč z Třebohostic. Se zanícením a neskrytým dojetím pohovořil o životě a díle obrozeneckého umělce a plným právem označil celý vlastenecký proces na mačkovské půdě za „nové národní obrození“. Potěšitelná byla přítomnost krajské hetmanky Iva-ny Stráské, která velice kladně ohodnotila kolektivní snažení mačkovských za naplněním starých ideálů jejich předků. Ty ostatně ani dnes neztrácí na aktuálnosti - právě naopak.

Dalšími čestnými hosty svátečního odpoledne byli Marcela Sobotková - ředitelka památníku K. H. Borovského v jeho rodném domě čp. 163 a historik z Muzea Vysočiny v Havlíčkově Brodě Mgr. Michal Kamp. Oba dva spolu s ostatními zástupci pořádajících složek položili s úctou a pokorou u nového pomníku velkou kyticí se stuhou z trikolóry. „Je moc pěkné, že i v dnes uspěchané a komerční době se najdou lidé, kteří ctí památku jedinců, co pro národ bojovali ne přímo zbraní, ale v Havlíčkově případě perem a ohnivým slovem. My, jako rodiště žurnalisty jsme byli poctěni pozváním zúčastnit se slavnostního odhalení pomníku našeho nejvýznamnějšího rodáka,“ vyznala se ze svých ušlechtilých dojmů Marcela Sobotková. Dále připomněla, že expozice v rodném domě K. H. Borovského obsahuje i kouty, zasvěcené dalším významným borovským rodákům - letcům z Vysočiny, Josefu Stránskému a sochaři Viktoru Dobrovolnému: „Nejvíce k nám přijíždí těch dříve narozených návštěvníků, kteří často z paměti recitují úryvky z Havlíčkových básní. Jinak je rodný domek v Borové cílem školních exkurzí, jazykových gymnázií a četných sdružení. V rámci nezbytné knihovny a památníku se u nás odehrávají společenské akce, např. pasování prvňáčků na čtenáře, kolektivní čtení a tvoření, přednášky.“

Historik Mgr. Michal Kamp se vyjádřil k dotazu, zda jako jedna z nepovolanějších osob věděl něco o základním kameni v Mačkově: „Upřímně - nevěděl! Sice mně profesně zajímají pomníky a slavnosti se vztahem k Borovskému, ale sotva mám zpracované ty stojící/uskuťněné. Nerealizovaných bylo mnohem víc - od proklamací po základní kameny. Tehdy i dnes platí, že vše je o penězích a vůli. Už za Rakouska či první repu-

bliky spolky chtěly budovat pomníky velikánům, ale byly závislé na darech a cílevědomosti spolkových členů.

Velmi často selhávaly. Mačkovský pokus se nakonec přeřadil do skupiny těch šťastných a úspěšných.“ Jako znalec kladně ohodnotil i samotný mačkovský památník: „Sám o sobě je originálním dílem, což je v kontextu havlíčkovských památníků ne vždy pravidlo. Plaket a plastik s tématem KHB vzniklo do začátku 2. světové války více než 35. Pak tento trend výrazně ustal, ale občas se nějaký kousek někde vyskytl. Nejsme v ohrožení jako národ, takže Havlíčka ve svých projevech nespravedlivě opomíjíme. O to více je mačkovská akce překvapivá a obdivuhodná.“

Pod vlasteneckými vlajkami a prapory obklopili mačkovský pomník i hosté z Jednoty K. H. Borovského Praha - Řevnice a Podpůrné Jednoty z Bechyně. Procítěně zde pro navození atmosféry zarecitovala nesmrtelné „Tyrolské elegie“ paní Jaroslava Písařová z Blatné. O hudební doprovod se postarala hudba pana Koubka z Blatné.

Pomník na mačkovské „Hůrce“ vytvořil citlivou rukou umělce architekt Petr Štěpán z Blatné. Reliéf slavného literáta výtvarně ztvárnila paní Eliška Švecová ze Strakonice. Tmavá kamenná deska s vyrytým nápisem jsou skvělým dílem panů Jančara a pokorného z Blatné. Kámen na pomník věnovala zdarma obec Hajany, včetně bezplatné dopravy. Celkové náklady na zbudování pietního díla byly vyčísleny na cca 15 000 korun. „To jsou na dnešní dobu náklady nevýznamné,“ uvádí starostka Hana Míková, „Ve skutečnosti půjde o mnohem nižší částku, protože něco uhradily finanční dary od organizací a jednotlivců. Nadto paní hejtmanka Ivana Stráská přislíbila formou dotace zaplatit podstatnou část zbývajících investic, za což jsme ji velmi vděční. Čili ti hecíři a nespokojenci, kteří naše snažení pomlouvali a shazovali a měli největší starost, kolik pomník bude ve finále stát, můžou klidně spát,“ vyjádřila se nekompromisně na jejich adresu starostka Hana Míková.

Ona sama důvěrně základní kámen k pomníku KHB znala již jako „děčko školou povinné“, kdy se

s ostatními ratoolestmi z vesnice po jeho povrchu klouzala: „A pamatuji si, že jsem se pořád rodičů vyptávala, proč tam chybí ten pomník. Ani ve snu by mně tenkrát nenapadlo, že jednou jako mačkovská starostka budu tuhle mezeru vyplňovat. Faktem je, že tady žije dost lidí, co moc srdcem toužili po tom, aby se ten pomník vybudoval. Já sama za sebe jsem moc šťastná, že se podařilo záměr dovést až do cíle a že jsme mohli splatit dluh předkům, kteří s myšlenkou přišli. Za místní mi nejvíc pomohli místostarosta Milan Šmíd a zastupitel Radek Muller, ale angažovala se většina obyvatel Mačkova. Na brigádách se odpracovalo mnoho hodin zadarmo,“ zdůrazňuje první žena obce.

V dávné minulosti byly podniknuty celkem tři pokusy pomník na „Hůrce“ zbudovat. Poslední v roce 1937. „Naši předkové zamýšleli něco monumentálního, soudě už podle rozměrů základního kamene. My jsme se ale museli držet trochu víc při zemi, protože pak by náš projekt mohl ztroskotat jako ty předtím. Takhle se to podařilo za dobrý peníz a rychle,“ soudí jeden ze zastupitelů.

Velmi důležitou a váženou osobou lidové slavnosti 23. září byl nový blatenský kněz Rudolf Hušek, který na „Hůrce“ symbolicky pokřtil nový pomník

vodou z Tyrolského Brixenu.

Toho Brixenu, kde K. H. Borovský strávil ve vyhnanství tři a půl roku a odkud jako zlomená troska se vrátil domů již jen zemřít. Vodu přivezl z návštěvy tohoto městečka již zmiňovaný František Sáček z Jednoty K. H. Borovského Strakonice. Ještě předtím kněz vysvětil sochu sv. Jana Nepomuckého ze zdejší kaple, kterou nechal Obecní úřad odborně zrekonstruovat a odsloužil mši svatou.

Byl to zkrátka fantastický den. Den, na který mačkovští nikdy nezapomenou.

Poznámka: Do rodného domku KHB putoval i dar od představitelů Mačkova - jeden ze tří obrazů velkého myslitele, který namalovaly klientky místního klientského domu „Petra“.

Vlastenecký pomník spisovatele a národního buditele Karla Havlíčka Borovského

Na vrcholu tohoto zalesněného kopce, zvaného místními lidmi „Hůrka“, se ve výšce 474 m. n. m. nachází vlastenecký pomník jedné z největších

osobností našich národních dějin - spisovatele, žurnalisty a obrozence Karla Havlíčka Borovského /1821 až 1856/. Obelisk z přírodního kamene, čnicí nad kruhovou mohylou, zdobí reliéf K. H. Borovského. V popředí vítá příchozí základní kámen k pomníku velkého Čecha čtvercového tvaru s vyleštěnou deskou. Ten byl na své místo usazen již 5. srpna roku 1906.

Stalo se tak při velké vlastenecké slavnosti, kterou tehdy kromě omračujícího počtu dobrých Čechů vyšperkovala sokolská delegace z nedaleké Blatné a selská dívčí výprava z Čekanic. Velmi pěkný projev držel při této příležitosti předseda Okresního úřadu v Blatné a poslanec říšského sněmu Antonín Kalina. V duchu venkovské tradice završili účastníci pietního shromáždění ojedinělé odpoledne taneční zábavou na sadě Františka Melána čp. 13. Právě poslanec Antonín Kalina a dále čekanický velkostatkář Miroslav Stránecký měli zásadní podíl na zhmotnění vlasteneckého snu.

Pronájem plochy o výměře jednoho strychu pro postavení památníku schválili radní obce Mačkov 20. července 1906. Lhůta nájmu byla stanovena na dvacet pět let s dodatkem, že po jejím uplynutí může být dále prodloužena. Vedení obce vyšlo „Odboru Národní jednoty pošumavské“ vstříc i po stránce finanční. Roční poplatek za užívání pozemku čítal symbolických deset korun. Ještě následující dva roky v letním období zřetelně označovala polohu základního kamene k pomníku K. H. Borovského dlouhá žerď s červeno - bílým praporem.

Po slavnostním odhalení pietního prvku se vyvíjela situace zprvu příznivě. Byly obětavě shromažďovány finanční příspěvky - místní výbor určil dokonce pro vybudování pomníku veškeré pokuty, uložené v obci. Rozpad organizace „Národní jednoty pošumavské“ však aktivity v tomto směru ochromil. Posledním pokusem o rozsvícení „havlíčkovského světélka“ nad Mačkovem bylo ustavení „Výboru pro postavení pomníku K. H. Borovského“.

12. června roku 1937. I tento pokus však ztroskotat a dlouhých osmdesát let pak základní kámen zarůstal křovisky a stromy, až upadl téměř v zapomenutí.

Teprve na podzim roku 2016 byla stará myšlenka na zbudování pomníku K. H. Borovského z iniciativy „Jednoty Karla Havlíčka Borovského“ Strakonice a vedení obce Mačkov oprášena. Předzvěstí úspěšného završení tužeb předků se stala vlastenecká pouť k základnímu kameni v listopadu roku 2016, které se zúčastnilo přes sto stoupenců slavného spisovatele.

Potěšující byla opětovná přítomnost vlasteneckých spolků - blatenských sokolů, baráčníků z Radomyšle a havlíčkovců ze Strakonice a Řevnice. Základní kámen posvětil blatenský kněz Marcin Piasecki, který tímto aktem zároveň požehnal bohulibému konání skupiny dobrých Čechů v čele s jednatelem Jednoty K. H. Borovského Strakonice Františkem Sáčkem a starostkou obce Mačkov Hanou Míkovou. O životě a díle obrozeneckého umělce zasvěceně pohovořil emeritní senátor Ing. Josef Kalbáč - velký přítel venkova a fenomenální znalec regionální historie. Po položení kytic k základnímu kameni a zahrání vlasteneckých písní spolu s národní hymnou následovalo přátelské posezení s občerstvením a hudbou na sále zdejšího Obecního domu.

Pomník K. H. Borovského byl dokončen v létě roku 2017. Následně došlo 23. září téhož roku k jeho slavnostnímu odhalení. Byla to velká chvíle. Chvíle, na kterou se čekalo přesně 111 let.

Autorem pomníku je architekt Petr Štěpán z Hajan, reliéf vytvořila výtvarnice Eliška Švecová ze Strakonice. Kámen na pomník věnovala zdarma obec Hajany. Na zbudování vlasteneckého díla byla vyhlášena veřejná sbírka. Největší finanční zátěž však nesla obec Mačkov a její občané se aktivně podíleli na zhmotnění celého projektu.

Při tomto významném momentu mačkovských dějin byly opět přítomny vlastenecké spolky a veřejně činné osobnosti. Ještě před odhalením čestného pomníku došlo na návsi u kapličky k posvěcení zrestaurované sošky sv. Jana Nepomuckého, následně nový blatenský kněz vdechl symbolicky život symbolicky vodou z tyrolského Brixenu, kde byl slavný národní obrozenec protiprávně internován i monumentu z přírodního kamene. Opět zněly „Hůrkou“ národní písně a verše zesnulého básníka, pod reliéf K. H. Borovského byly kladeny

věnce a kytice. Stejně jako za minulých časů uzavřela vlastenecký počín lidová slavnost.

Karel Havlíček Borovský nikdy obec Mačkov ani její okolí nenavštívil. Myšlenka vybudovat mu zde pomník vytryskla čistě z vlasteneckého ryziho citění místních osvícenců. Zajímavostí je, že tento havlíčkovský prvek nad Mačkovem je jediným hmotným připomenutím světlé památky významného spisovatele v celém Jihočeském kraji.

Karel Havlíček Borovský /1821- 1856/ se narodil ve vesnici Borová č. 163. Byl mistrem epigramů, prostřednictvím kterých pranýřoval neutěšené podmínky c. k. monarchie. Je také pokládán za zakladatele moderní české žurnalistiky /pracoval v „Pražských novinách“, spravoval redakci „Národních novin“, vydával časopis „Slovan“. Původně studoval teologii, pro kritiku církve však byl ze semináře vyloučen. Působil aktivně v politice - stal se poslancem říšského sněmu, pracoval v Národním výboru, podílel se na přípravách i jednání Slovanského sjezdu. Pronásledování K. H. Borovského vyvrcholilo jeho noční deportací z 15. na 16. prosince roku 1851 do tyrolského Brixenu, kde ve vyhnanství strávil tři a půl roku. Domů se směl vrátit až 27. dubna roku 1855- zlomený, nemocný, vyčerpaný. Zemřel na tuberkulózu 29. července roku 1856 v pouhých pětatřiceti letech. Jeho nejslavnějším dílem se staly Tyrolské elegie. Vlastní Havlíčkova celá tvorba byla mnohem obsáhlejší - Obrazy z Rus /soubor próz o carském Rusku/. Církev, Král, Vlast, Múzy, Svět /pět oddílů epigramů/. Kapitola o kritice /stať na pokračování/. Epištoly kutnohorské /kritické texty, pranýřující církevní despotismus. Vydány jako soubor roku 1850, posléze zabaveny a spáleny/. Duch Národních novin /soubor článků/. Křest svatého Vladimíra /Havlíčkovu nejobsáhlejší dílo/. Král Lávr /pohádka se satirickým nábojem vůči absolutistickým vládcům/. Národní buditel K. H. Borovský měl dceru, která získala jako odraz úcty a lásky široké veřejnosti vůči literární osobnosti přízvisko „Dcera národa“.

Pavel Černý: Velká říjnová ohlédnutí

Ostrava – Stará Bělá a Praha 15 – Hostivař

Socha Antonína Švehly ve Staré Bělé

Do Staré Bělé se vrátila socha Antonína Švehly. Socha Antonína Švehly byla slavnostně odhalena v Mitrovické ulici Staré Bělé v 21. října., poté co ve 14. hod. skončily parlamentní volby. Památník tvoří sousoší a pamětní deska se jmény padlých za I. sv. války - je nyní kompletní – tvoří jej postavy Tomáše G. Masary-

ka a Antonína Švehly, předsedy Republikánského strany/agrárníci/ a několikanásobného premiéra v období 1. republiky.

Památník má pestrou historii: Jen socha prezidenta Masaryka byla snímána a vracela se na své původní místo čtyřikrát. Protože se socha Antonína Švehly nezachovala, podle fotografií ji znovu vytvořili výtvarníci Bohumíra Smolejová a Stanislav Müller. Původním autorem Švehlovy sochy byl příborský sochař František Juráň, který na ni ve 30. letech použil kámen z chorvatského ostrova Brač. Pro výrobu repliky byl dovezen materiál ze stejného lomu. Je zajímavé, že ze stejného

Kytice za MČ Praha 15 - rodiště Antonína Švehly

materiálu je i obložení Bílého domu ve Washingtonu. „Město Ostrava na zhotovení sochy přispěla částkou 600 tisíc korun, dvě stě tisíc korun jsme zajistili z vlastních zdrojů, dalších 40 tisíc korun jsme získali od kraje,“ řekl starosta městského obvodu Mojmír Krejčíček. Slavnosti se zúčastnili i hosté z 15. pražského měst-

Hosté z odhalení sochy včetně delegace z Prahy 15 starosta pan Milan Wenzl a člen rady Společnosti Antonína Švehly pan František Čihák

Společná fotografie u sousoší T. G. Masaryka a Antonína Švehly

ského obvodu - Hostivaře, kde se politik Antonín Švehla v roce 1873 narodil a žil až do své smrti/1933/ na rodovém statku.

V roce 1936 byl ve Staré Bělé odhalený památník obětím Velké války. Památník měl a má desku se jmény 29 obětí války, měl a má sochu TGM a měl a nemá sochu Antonína Švehly. A pro informaci - je to takzvaný válečný hrob. Jak to bylo před těmi osmdesáti roky? Co se událo potom a co bude dále?

Památník se dvěma sochami těchto politiků byl a je jedinečným a zavazujícím dílem. Jak víme, socha Masaryka už byla instalována čtyřikrát. Socha Švehly jednou a prozatím chybí. V roce 1934 se rozhodovala místní organizace Republikánské strany a Sdružení republikánského dorostu o postavení sochy svému předsedovi Antonínu Švehlovi, který zemřel 12. prosince 1933. Pak se po slavnosti k výročí narození presidenta Masaryka konala 15. března 1935 historická společná schůze 23(!) zdejších politických organizací, spolků a korporací. Jednomyslně tam bylo rozhodnuto postavit památník padlým i oběma osobnostem mladé republiky. Občané byli informováni a vyzváni ke sbírce (oběti světové války byly ale již připomínány ve Staré Bělé dříve stejně jako Masaryk). Není těžké si představit obtížnost a složitost záměru. Zvolit a upravit místo, vybrat sochaře (František Juraň z Příboru), zajistit peníze a zorganizovat slavnostní odhalení. To všechno můžeme nazvat gigantickým dílem v krátkém čase, které se podařilo.

Dne 5. července 1936 byla neděle. Dobový tisk psal o „slavnosti, jakou široké okolí ještě nevidělo.“ Agrární mládež hrála volejbal a do Staré Bělé mířily čtyři cyklistické štafety. Konal se průvod občanů. Před vzácnými hosty defillovaly všechny místní spolky v krojích, Cyklistický prapor 2 z Místku i legionáři. Hlavním řečníkem byl předseda poslanecké sněmovny Jan Malypetr. Slavná neděle byla zakončena lidovou veselicí. Vyskytly se i neshody a problémy, které pak doznávaly v novinách i mezi občany. Ale neobyčejným a vyprávějícím památníkem byla uctěna památka padlých a „...na prahu průmyslového Ostravska byla potvrzena jednotnost všech stavů v lásce k prezidentu Osvooboditeli a k památce Antonína Švehly...“ Sochař Juraň předal jedinečné dílo ze slezské žuly a dalmatského mramoru. Celá slavnost posilovala před nastupujícím fašismem. Ostatně – oslava byla taky okresním dnem brannosti.

Ale začínaly přetěžké časy. Neklid a válka nejen ve Španělsku, zbrojení, Anšlus Rakouska a mnichovské dny. Do Staré Bělé vstoupilo německé vojsko z Polanky 14. března 1939 v 18 hodin večer a začal - Protektorát.

Pro sochy na památníku se osudovou chvílí stala porážka Francie v létě 1940. Říše byla na vzestupu. Výnos protektorátního ministra vnitra ze dne 16. 6. 1940 nařizoval odstranění všech symbolů ČSR – soch, pomníků, lvů a podobně. Místní vlastenci se rozhodli sochu TGM sejmut tajně a uschovat. Mimořádně cenné jsou osobní záznamy tehdejšího učitele pana Petra Sýkory z Nové Bělé.

Zdroj:

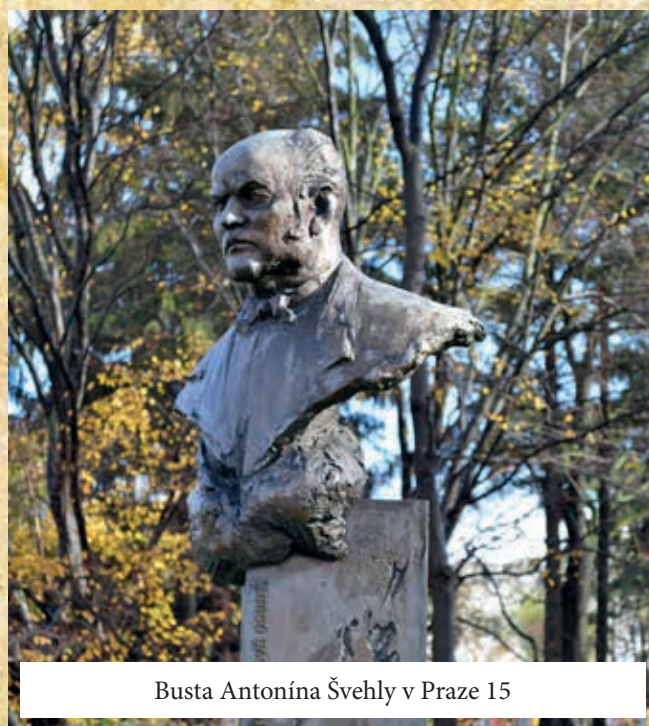
http://www.zdeneknytra.cz/pravy-z-obvodu_bc4/do-stare-bele-se-vratila-socha-antonina-svehly_bp93
Starobělský zpravodaj červen 2016

Starobělský zpravodaj říjen 2017

Oslava státního svátku na Praze 15

I přes deštivé odpoledne v hojném počtu v předvečer státního svátku 28. října, uspořádala Společnost Antonína Švehly jako je dlouholetou tradicí slavnostní shromáždění u busty slavného rodáka a prvorepublikového státníka Antonína Švehly. Záštitu poskytl starosta městské části Praha 15 Milan Wenzl a akci finančně podpořila MČ Praha 15.

Byli zde přítomni zástupci společenských organizací (mj. Sokol, Baráčníci, Masarykova společnost, Masarykovo demokratické hnutí a Spolek Národního zemědělského muzea) a také zástupci organizací a institucí (Husitské muzeum v Táboře, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Český svaz bojovníků za svobodu), sedláci a bývalí agrárníci, zástupci akademické obce a další.

Busta Antonína Švehly v Praze 15

Starosta MČ Praha 15 pan Milan Wenzl

Slavnostní setkání zahájil předseda Společnosti Pavel Černý přivítáním všech účastníků. Poté sbor Základní umělecké školy Hostivař zazpíval oblíbenou píseň prezidenta T. G. Masaryka Ach synku, synku. Následovalo položení květin spolu s ostatními zástupci organizací v čele se starostou MČ Praha 15. Jako první se ujal slova starosta Milan Wenzl, který ve svém projevu informoval účastníky o nedávno proběhlém znovuoživení sochy Antonína Švehly ve Staré Bělé, která je součástí Ostravy, a jehož se zúčastnil spolu s panem Františkem Čihákem z vedení SAŠ. Připomenul také státoprvnou úlohu Antonína Švehly a jeho významu pro nás dnes. Poté vystoupila se zajímavým proslovem

Ředitel Husitského muzea v Táboře
Mgr. Jakub Smrčka, Th.D.

místopředsdkyně Masarykova demokratického hnutí paní Lidmila Ripová, která všem připomenula Antonína Švehlu jako opravdového státníka a přítele prezidenta T. G. Masaryka, který jeden čas uvažoval o Švehlovi jako o svém nástupci. Dále se slova ujal první místopředseda ČSBS Emil Kulfánek, který připomenul přítomným Antonína Švehlu a jeho úlohu při vzniku Československa v říjnových dnech a jeho vlastenectví. Posledním vystupujícím byl ředitel Husitského muzea v Táboře Jakub Smrčka, který představil Antonína Švehlu nejen jako mistra politiky, ale také jeho roli velkého zastánce parlamentní demokracie, koaličního způsobu vládnutí, který je podobný multikonfesionalitě ve společnosti. Informoval přítomné i o díle akademického sochaře Duška a jeho soše Antonína Švehly. Poté následovala státní hymna a minuta ticha za zemřelé členy SAŠ a velké agrárníky. Na závěr zazněla píseň Zelení hájové a všichni přítomní byli pozváni do nedaleké Restaurace na Kačabce na malé pohoštění a přátelskou diskusi.

MUDr. Lidmila Ripová
místopředsdkyně Masarykova demokratického hnutí

Fotografie z akcí za účasti reprezentantů SAŠ

Ze setkání naší delegace s kardinálem Dominikem Dukou

Sbor selských jízď Jana Žižky z Trocnova

Starosta MČ Praha 15 pan Milan Wenzl, jeden ze spoluzakladatelů naší Společnosti Antonína Švehly

MUDr. Lidmila Ripová, místopředsdkyně Masarykova demokratického hnutí

První místopředseda Českého svazu bojovníků za svobodu plk. Ing. Emil Kulfánek

Delegát a člen rady Společnosti Antonína Švehly pan František Čihák spolu se starostou MČ Praha 15 panem Milanem Wenzlem a starostou MČ Ostravy Stará Bělá RNDr. Mojmírem Krejčíčkem a kolegy